

trenutačne pristupe opisu arhivskoga gradiva koje sadrži zapise o domorodačkim odnosno koloniziranim populacijama u SAD-u, Australiji i Ujedinjenom Kraljevstvu, kao i tretman rasističkoga jezika prisutnoga u istom kad korisnici zatraže uvid (pogotovo ako su podrijetlom upravo iz tih populacija). Uz komparaciju prednosti i nedostataka korištenih pristupa, autorica nudi i kratke statističke analize metoda korištenih sukladno željama korisnika.

Vedran Muic

Archivar: Zeitschrift für Archivwesen 72, br. 1 (2019).

Prema tvrdnjama djelatnika javnih arhivskih (i ostalih kulturnih) ustanova, objavljenih tijekom posljednjih godina u stručnim časopisima i na internet-skim portalima, proračuni koji se izdvajaju za poslovanje i djelovanje navedenih ustanova postaju sve manje izdašni, te stoga njihovi zaposlenici pokušavaju u što veći broj planiranih i odobrenih projekata uključiti i što veći broj zainteresiranih građana, odnosno volontera (kojima se, naravno, radi održavanja što više profesionalne razine, tijekom njihova osposobljavanja i rada osigurava pomoć stručno obrazovanih zaposlenika arhiva). Primjeri osposobljavanja volontera za rad u arhivskim ustanovama opisani su u okviru sređivanja arhivskoga gradiva koje je na temelju statističkoga istraživanja u desetak arhiva u određenom vremenskom roku utvrđeno kao najčešće traženo od strane korisnika: riječ je o izvorima za genealoška istraživanja i arhivskom gradivu građanskih udruga i društava. Na tu su temu članci: *Bürgerschaftliches Engagement im Archiv – zwei Seiten einer Medaille* (Ulrich S. Soénius), *Freiwilliges Engagement in Archiven: Ergebnisse einer Transferarbeit* (Sabine Eibl), *Ohne sie geht gar nichts – wenn ehrenamtliche reguläre Mitarbeiter ersetzen müssen: Praxisbericht aus einem kleinen Stadtarchiv* (Marlis Lippik), *Zwischen Ehrenamt, Lobbyarbeit und Sponsoring: Zum bürgerschaftlichen Engagement der Fördervereine in Kommunalarchiven* (Ulricha Nieß), *Bürgerschaftliches Engagement zwischen Gemeinwohl und Geselligkeit: Zur Überlieferung von Archivgut aus Vereinen und Gesellschaften im Stadtarchiv Leipzig* (Birgit Horn-Kolditz).

Dodatno je u uvodnom članku (autor Ulrich S. Soénius) spomenut i slučaj nizozemskoga arhiva, u kojem je, kako bi se olakšalo istraživanje i pretraživanje arhivskoga gradiva, skupina volontera nakon dugogodišnjeg rada izradila bazu podataka koja je obuhvatila sve genealoške izvore dostupne u navedenom arhivu, ali isto tako i imenska kazala za nizove pojedinih serija u okviru određenih arhivskih fondova i zbirki koji ipak nisu svi bili povezani s genealogijom.

Autori navode da danas osobito gradski arhivi u Njemačkoj, koji, s obzirom na količinu arhivskoga gradiva koju pohranjuju i broj osoblja koji zapošlja-

vaju, ulaze u kategoriju manjih arhiva u odnosu na primjerice pokrajinske ili naravno savezni, u svojim strateškim planovima obvezno imaju volonterski rad, i to upravo zbog nedostatka financija, odnosno osoblja i s time povezanim problemima brzine sređivanja i osiguravanja dostupnosti gradiva i u čitaonicama arhivskih ustanova i preko Interneta u skladu s novim tehnologijama.

Volontiranje tako nikako više nije slučajnost, nego sastavni dio segmenta upravljanja arhivskom ustanovom, jer predstavlja jedan od elemenata u postupku omogućavanja dostupnosti arhivskoga gradiva u što prihvatljivijem roku bez obzira na medij njegove prezentacije – analogni ili digitalni, ali zbog kojega se, bez obzira na poštovanje interesa pojedinoga zainteresiranoga volontera, čiji je rad svakoj arhivskoj ustanovi svakako iznimno bitan iz gore navedenog razloga, ipak u potpunosti ne smiju zaboraviti ciljevi arhiva (sređivanje najugroženijega ili najtraženijega gradiva, uklanjanje zaostataka kod iz različitih razloga tek djelomično sređenih fondova i zbirki), a koji vjerojatno nisu usklađeni s interesom pojedinca, koji se možda zanima isključivo za čitanje najstarijih dokumenata ili genealogiju ili općenito za neku drugu određenu temu – povijesnu, gospodarsku, društvenu, kulturnu, političku. Sve to obvezno traži određene kompromise između planova i prioriteta arhiva i planova i prioriteta volontera. Autori upozoravaju na to da bi svakako trebalo pripaziti i da takav način racionalizacije poslovanja arhivskih ustanova ne naškodi stručnomu arhivskomu radu te da pokušaj zamjene stručnih zaposlenika volonterima ne ugrozi profesionalnu obradu, čuvanje i zaštitu arhivskoga gradiva, iako je, s druge strane, primijećeno da prosječna dob volontera u arhivskim ustanovama iznosi 62 godine i da je uglavnom riječ o bivšim zaposlenicima koji dolaze s namjerom da određeno gradivo, sada, u mirovini, detaljnije prouče ili čak riješe vlastite zaostatke koji su se nagomilali tijekom njihova radnoga vijeka.

I na kraju, u većini je članaka istaknuto da se mora uzeti u obzir da volonterski rad ipak nije potpuno besplatan: potrebno je osigurati i prostor i njegovu infrastrukturu (struja, grijanje, namještaj), radni materijal (arhivske kutije i ostalu zaštitnu ambalažu za arhivsko gradivo) te naravno računala, uz osiguravanje odgovarajuće informatičke infrastrukture i informatičkih stručnjaka neophodnih za izradu baza podataka i njihovo održavanje, a sve to opet ima svoju cijenu.

Danijela Marjanić